

LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESAS KOLĒGIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010

Tālrunis: 67830735, 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2022. gada 26. septembrī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs
Aldis Laviņš, tiesneši Jānis Neimanis un Anita Rodiņa,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto pieteikumu par lietas
ierosināšanu (pieteikums Nr. 154/2022), kuru iesniegusi [..] (turpmāk – Pieteikuma
iesniedzēja),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzēji lūdz Satversmes tiesu atzīt
Ministru kabineta 2015. gada 7. aprīļa noteikumus Nr. 171 „Noteikumi par valsts un
Eiropas Savienības atbalsta piešķiršanu, administrēšanu un uzraudzību vides, klimata
un lauku ainavas uzlabošanai 2014.–2020. gada plānošanas periodā, kā arī pārejas
laikā 2021. un 2022. gadā” (turpmāk – Noteikumi Nr. 171), ciktāl tie neparedz
kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem Eiropas nozīmes
aizsargājamās dabas teritorijās (turpmāk – *Natura 2000* teritorijas) esošajos purvos,
par neatbilstošiem Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme)
105. pantam.

2. Likuma „Par kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumiem
aizsargājamās teritorijās” 2. panta otrajā daļā ir noteikts, ka ikgadēju atbalsta

maksājumu par saimnieciskās darbības ierobežojumiem *Natura 2000* teritorijās izmaksā normatīvajos aktos par lauku attīstības atbalsta piešķiršanu noteiktajā kārtībā no attiecīgo Eiropas Savienības fondu līdzekļiem. Savukārt atbilstoši Lauksaimniecības un lauku attīstības likuma 5. panta ceturtajai un septītajai daļai kārtību, kādā tiek piešķirts, administrēts un uzraudzīts valsts un Eiropas Savienības atbalsts citstarp lauku attīstībai, nosaka Ministru kabinets.

Valsts un Eiropas Savienības atbalsta lauku attīstībai piešķiršana, administrēšana un uzraudzība ir regulēta Noteikumos Nr. 171. No šo noteikumu 2.3. un 5.3. apakšpunkta, kā arī 56. punkta izriet, ka par tādām *Natura 2000* teritorijām, kurās atrodas purvs, kompensāciju nemaksā.

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts

pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Satversmes tiesas likuma 16. panta 3. punkts noteic, ka Satversmes tiesa izskata lietas par Ministru kabineta noteikumu atbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normām (aktiem). Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē ietvertu pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmo daļu konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikvienu persona, kura uzskata, ka tai Satversmē ietvertās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts kopsakarā ar 18. panta pirmās daļas 4. punktu, iesniedzot konstitucionālo sūdzību, prasa pamatot, ka apstrīdētā norma attiecas uz tādām pieteikuma iesniedzēja tiesībām, kas ietilpst kādu Satversmē ietvertu pamattiesību tvērumā un tieši apstrīdētā norma aizskar viņam Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējai pieder tādi nekustamie īpašumi, kuros ietilpst purvs. Īpašumi atrodas dabas lieguma teritorijā un *Natura 2000* teritorijā, un tajos atbilstoši Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumu Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” 16.12. punktam noteikts aizliegums ierīkot dzērveņu plantācijas. Ņemot vērā minēto, Pieteikuma iesniedzēja lūgusi Lauku atbalsta dienestu izmaksāt kompensāciju par minēto saimnieciskās darbības ierobežojumu, taču Lauku atbalsta dienests atteicis kompensācijas piešķiršanu, jo normatīvie tiesību akti tādu neparedzot. Tā kā Pieteikuma iesniedzējai piederošajos nekustamajos īpašumos noteikti ar *Natura 2000* teritorijas un dabas lieguma statusu saistīti saimnieciskās darbības ierobežojumi, par kuriem Noteikumos Nr. 171 nav paredzēta atbilstoša kompensācija, esot ierobežotas Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 105. pantā ietvertās tiesības uz īpašumu.

No Satversmes tiesas judikatūras izriet, ka saimnieciskās darbības ierobežojumi īpaši aizsargājamās dabas teritorijās ierobežo attiecīgo teritoriju īpašnieku tiesības uz īpašumu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2012. gada 7. jūnija sprieduma lietā Nr. 2011-19-01 9.2. punktu*). Tomēr Satversmes 105. pantā ietvertās tiesības negarantē kompensāciju par jebkuriem saimnieciskās darbības ierobežojumiem (*sal. sk. Satversmes tiesas 2020. gada 11. decembra sprieduma lietā Nr. 2020-26-0106 22.2.3. punktu*). Ievērojot minēto, pieteikumā nav pamatots, ka no Satversmes 105. panta izriet *Natura 2000* teritorijās esoša purva īpašnieka tiesības uz kompensāciju par saimnieciskās darbības ierobežojumu.

Šajā ziņā pieteikumā, atsaucoties uz Satversmes tiesas 2012. gada 7. jūnija spriedumu lietā Nr. 2011-19-01, ir norādīts, ka normatīvajos aktos paredzētajai atlīdzībai par saimnieciskās darbības ierobežojumiem īpaši aizsargājamās dabas teritorijās ir ekonomiska vērtība un ka tiesības to prasīt ir mantiska rakstura tiesības. Šī atlīdzība ietilpstot Satversmes 105. pantā minētā jēdziena „īpašums” tvērumā. Kolēģija norāda: lai arī Satversmes tiesai ir pienākums ievērot savos nolēmumos paustās atziņas, tiesu prakses vienveidības nodrošināšana pamatojas uz vienlīdzības principu. Proti, Satversmes tiesai ir pienākums līdzīgi izlemt tikai tādas lietas, kuras ir līdzīgas, savukārt atšķirīgās lietas izlemjamas atšķirīgi (*sal. sk. Satversmes tiesas 2017. gada 10. februāra sprieduma lietā Nr. 2016-06-01 17.2. punktu un 2014. gada 28. novembra sprieduma lietā Nr. 2014-09-01 20.2.3. punktu*).

Satversmes tiesas izdarītie secinājumi lietā Nr. 2011-19-01 attiecas uz situāciju, kad likumdevējs normatīvajos tiesību aktos jau bija paredzējis atlīdzību par saimnieciskās darbības ierobežojumiem konkrēta veida teritorijā. Proti, prasījumam saņemt atlīdzību par saimnieciskās darbības ierobežojumu konkrēta veida teritorijā bija noteikts skaidrs tiesisks pamats. Turpretī par saimnieciskās darbības ierobežojumiem pieteikumā norādītā veida teritorijās – *Natura 2000* teritorijās esošajos purvos – likumdevējs normatīvajos tiesību aktos nav paredzējis tiesības saņemt kompensāciju un Noteikumos Nr. 171 nav noteikts skaidrs tiesisks pamats to prasīt. Satversmes tiesa jau ir atzinusi, ka par īpašumu var tikt uzskatīti tādi prasījumi, kuru izpildi varētu pieprasīt, ja pastāv skaidrs tiesisks pamats (*sk. Satversmes tiesas 2010. gada 27. oktobra sprieduma lietā Nr. 2010-12-03 7. punktu un 2011. gada 3. novembra sprieduma lietā Nr. 2011-05-01 15.2. punktu*). Tātad starp lietas Nr. 2011-19-01 pamatā esošajiem apstākļiem un Pieteikuma iesniedzējas situāciju pastāv būtiska atšķirība.

Ņemot vērā visu iepriekš minēto, pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, ka ir aizskartas Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 105. pantā ietvertās pamattiesības.

Kolēģija arī vērš uzmanību uz to, ka jāpastāv tiešai saiknei starp personas pamattiesību aizskārumu un pieteikumā apstrīdēto normu (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2010. gada 18. februāra sprieduma lietā Nr. 2009-74-01 12. punktu*). Lai arī Pieteikuma iesniedzēja ir apstrīdējusi Noteikumu Nr. 171 atbilstību Satversmes

105. pantam, no pieteikuma izriet, ka tā savu pamattiesību aizskārumu saista tieši ar Ministru kabineta 2010. gada 16. marta noteikumos Nr. 264 „Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi” paredzētajiem saimnieciskās darbības ierobežojumiem (*sk. pieteikuma 8. punktu*).

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā, kā arī 18. panta pirmās daļas 4. punktā noteiktajām prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc pieteikuma (pieteikums Nr. 154/2022), kuru iesniegusi [..].

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Aldis Laviņš